

Energidepartementet

Fiskebåts innspill til regjeringens havvindplan

Fiskebåt er en landsomfattende arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for den havgående fiskeflåten, som også omfatter større kystfartøy. Flåten opererer gjennom hele året, og står for over 80 prosent av all norsk fangst og sysselsetter omtrent halvparten av landets heltidsfiskere.

Brevet inneholder noen overordnede synspunkter knyttet til norsk havvindutbygging og betydningen av fiskerinæringen og norsk sjømatproduksjon, samt konkrete innspill om hva som er viktig for oss at regjeringen tar med seg i videre arbeid med den kommende havvindplanen.

Innledning

Norge trenger mer fornybar energi, og Fiskebåt ser at havvind kan bli en viktig del av energimiksen fremover. Vårt standpunkt er at områder som er viktige for matproduksjon fra havet må prioriteres for dette, og at utbyggingen må skje på en måte som ivaretar fiskerinæringen – en næring som allerede i dag er lønnsom og som leverer mat, arbeidsplasser, beredskap og suverenitetshevdelse i norske havområder.

Norsk fiskerinæring høster sunn, klimavennlig mat og protein fra havet – tilsvarende rundt 20 millioner fiskemåltider hver eneste dag. Globalt kommer mindre enn tre prosent av maten fra havet, til tross for at den biologiske produksjonen der er minst like stor som på land. Skal verden nå FNs bærekraftsmål om matsikkerhet og mindre press på natur og klima, så er bærekraftige fiskeri et av Norges viktigste bidrag.

Presset på havarealene øker kraftig. Vi ser at klimaendringer flytter bestander og øker usikkerheten. Petroleumsvirksomheten forblir viktig i dagens geopolitiske situasjon. Som følge av Naturavtalen skal 30 prosent av havene vernes eller bevares. Og utbygging av havvind kommer i tillegg.

Det finnes en grense for hvor mye belastning fiskeriene kan tåle, og denne samlede belastningen må være styrende når nye arealer skal planlegges. Som for havvindaktørene er forutsigbarhet helt avgjørende også for fiskerinæringen. Fiskeri er langsiktig arealbruk. Fartøy, redskap og produksjonsmønstre investeres for flere tiår frem i tid. Hvis viktige fiskeområder bygges ned, er de i praksis tapt for generasjoner.

Innspill

Som nevnt under innspillsmøtet med olje- og energiministeren i Samarbeidsforumet den 11. mai 2026 mener Fiskebåt at regjeringen må legge noen tydelige prinsipper til grunn for havvindplanen som nå skal utarbeides.

1. De arealene som er best egnet til fiske og matproduksjon i havet må sikres for dette formålet. Dette er også et samlet standpunkt i Biomarint Forum, der både LO, NHO, Norges Fiskarlag og Fiskebåt deltar.
2. Samlet belastning - både på økosystemene og på etablerte næringer til havs - må være et bærende prinsipp i arealvalgene, både nasjonalt og regionalt, også sett i sammenheng med aktivitet utenfor Norges grenser.

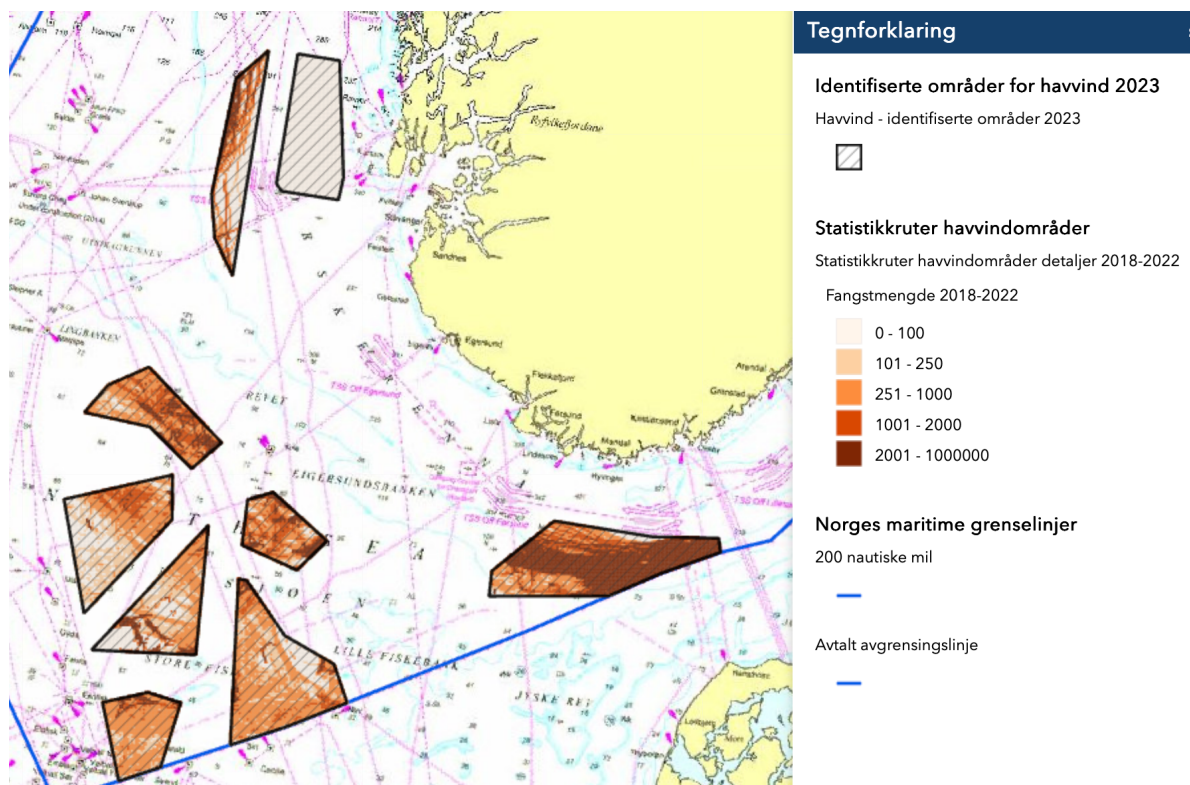
3. Utbyggingen må spres. Presset i Nordsjøen er allerede svært høyt. Dersom nesten all havvind skal plasseres der, vil konsekvensene for fiskeriene blir uforholdsmessig store. Ikke bare for norske fiskere, men også for utenlandske fiskere som fisker store deler av sine kvoter i norske farvann gjennom kvotebytteordninger. Samtidig er vi opptatt av at allerede åpnede områder, som innehar lite konflikter med fiskerinæringen, må utnyttes best mulig før man velger å åpne nye.
4. Regjeringen har ved flere anledninger vært tydelig på at fiskerne ikke skal fortrenkes fra sine fiskeområder når nye havnæringar etableres, og det er en politisk enighet om at viktige fiskefelt og gyteområder ikke skal bygges ut med havvind. Dette fremgår blant annet av Næringsplanen for norske havområder og av dreiebok mellom Offshore Norge, Fornybar Norge, Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Denne politiske viljen, som også har støtte i begge næringene, må nå omsettes i konkret arealpolitikk.

I det videre ønsker vi å presisere noe av det som er viktig for oss i det videre arbeidet med norsk havvindsatsing.

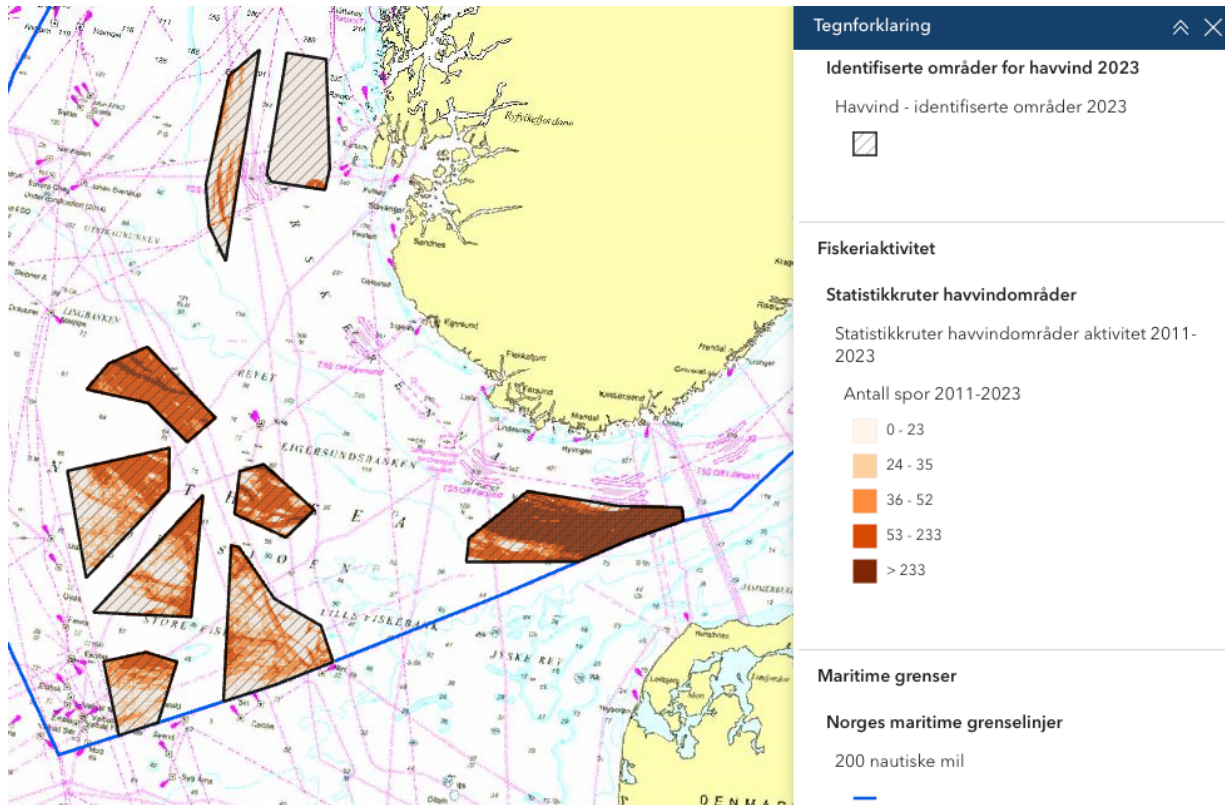
Valg av areal er det viktigste sameksistenstiltaket

Hvilke områder som skal prioriteres i de kommende rundene blir etter vår mening den viktigste avgjørelsen regjeringen tar for å sikre sameksistens.

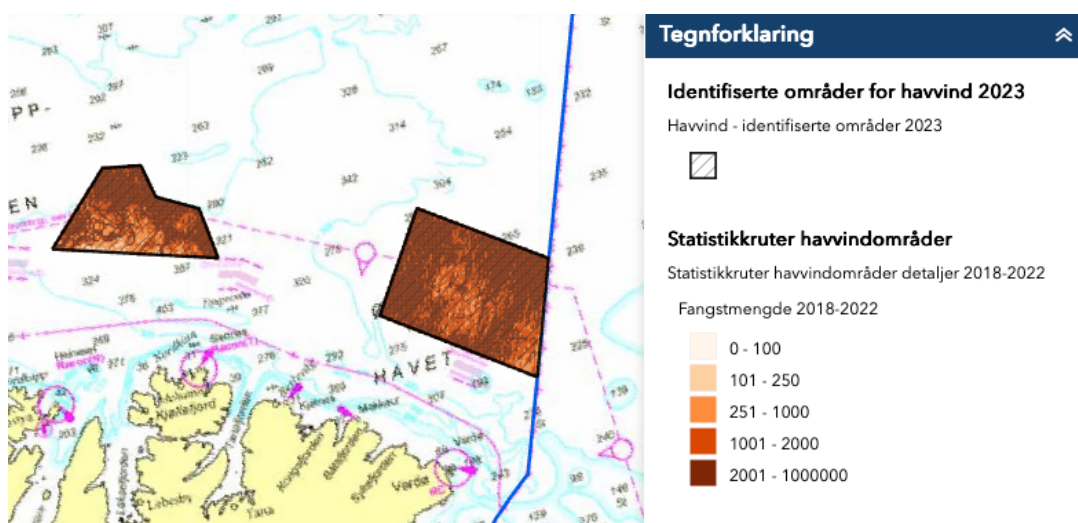
Dersom man skal unngå eller ta særlig hensyn til viktige fiske- og gyteområder - i tråd med den politiske viljen - mener Fiskebåt at fem av områdene bør unntas for videre utbygging – eventuelt prioriteres sist i en eventuell havvindplan. Dette gjelder særlig Sønnvind A, men også Vestvind E, Sørvest A og Sørvest E, av hensyn til fiskeriaktiviteten i eller veldig nært opptil områdene (figur 1 og 2). Vi forutsetter med dette at Nordvind A og Nordvind B er utelukket i de videre havvindplanene av hensyn til forsvaret, da også disse områdene innehar betydelig fiskeriaktivitet og frarådes for åpning og utlysning (figur 3).

Figur 1. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratet sin karttjenestene Yggdrasil som viser statistikkruiter med detaljer fra norske og utenlandske fiskefartøy, over og under 15 meter, i de sørlige havvindområdene i tidsperioden 2018-2022, utarbeidet i forbindelse med den strategiske konsekvensutredningen. Dato: 18.05.2026.

Figur 2. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil som viser statistikkruiter for aktivitet fra norske og utenlandske fiskefartøy over 15 meter i tidsperioden 2011-2023, utarbeidet i forbindelse med den strategiske konsekvensutredningen. Dato: 18.05.2026.

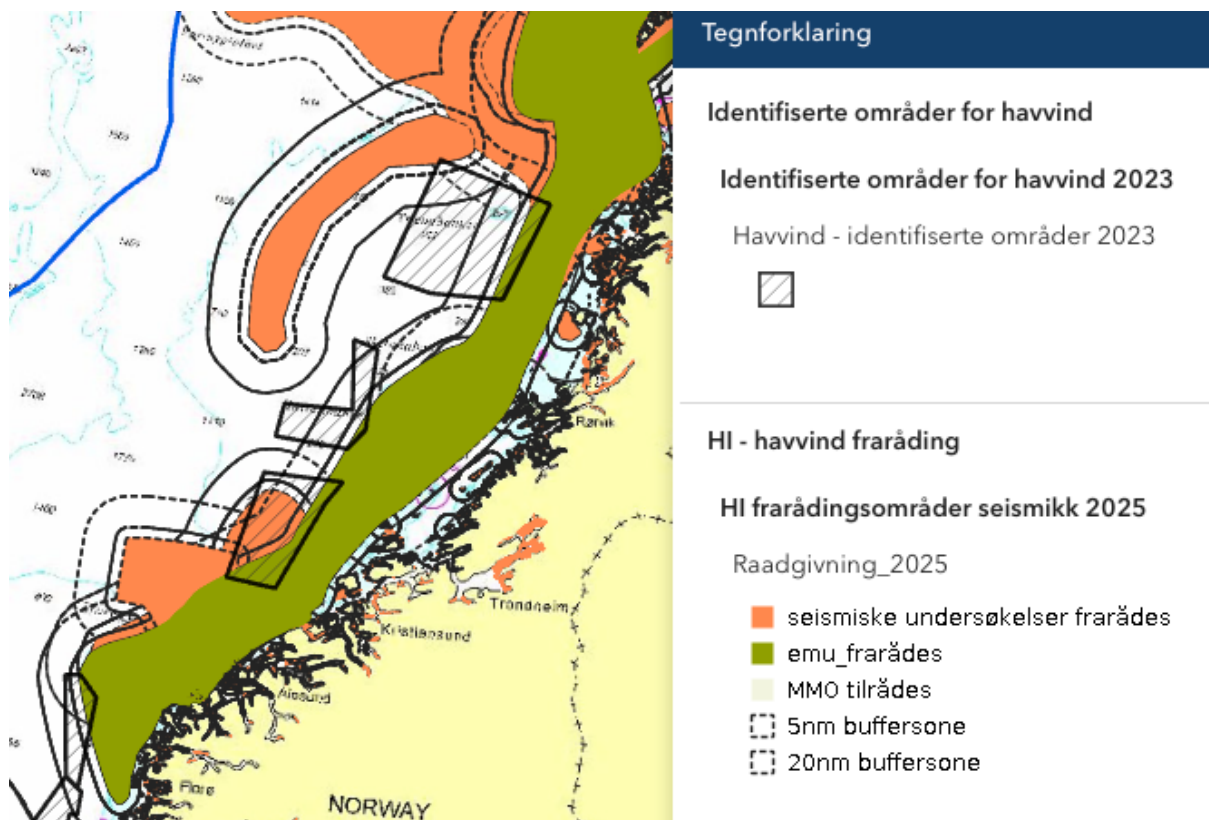

Figur 3. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratet sin karttjenestene Yggdrasil som viser statistikkruiter med detaljer fra norske og utenlandske fiskefartøy, over og under 15 meter, i de to nordligste

havvindområdene – Nordavind A og B – i tidsperioden 2018-2022, utarbeidet i forbindelse med den strategiske konsekvensutredningen. Dato: 18.05.2026.

Viser til vårt tidligere høringssvar til den strategiske konsekvensutredningen del 2 hvor de enkelte områdene gjennomgås i detalj, med nærmere begrunnelse for vårt standpunkt om å utvise varsomhet og helst unngå utbygging i de nevnte områdene. Høringssvaret er vedlagt oversendelsen av dette innspillet.

Fiskebåt mener videre at regjeringen må vise særlig varsomhet med å planlegge for åpning og utlysning i områder som Havforskningsinstituttet har frarådet havvind, jf. Havforskningsinstituttet sitt rådgivningskart for menneskeskapt støy i havet. Blant annet mener vi regjeringen bør unnlate utlysning av området Nordvest C, hvor store deler er frarådet mot havvindutbygging på grunn av viktig yngelområde for den sårbare arten vanlig uer, samt gytevandingsområdet for nøkkelarten NVG-sild (figur 4).

Figur 4. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil som viser de områdene som Havforskningsinstituttet fraråder havvindutbygging – som per i dag er de samme områdene hvor det frarådes seismiske- og elektromagnetiske undersøkelser minus buffersonen – i oransje og grønt. Dato: 18.05.2026.

Områder som allerede er åpnet bør prioriteres først for videre utlysning

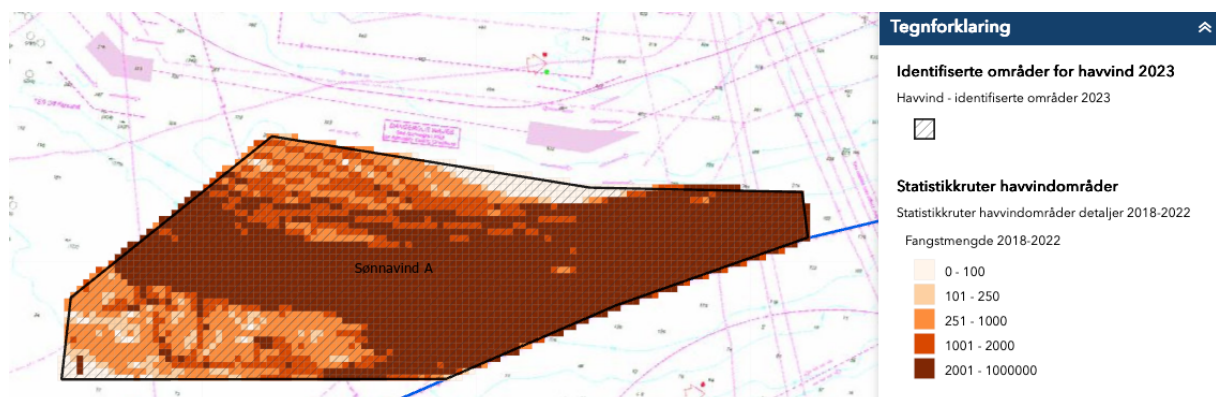
Fiskebåt mener det er mange gode grunner for at områder som allerede er åpnet bør prioriteres først for utlysning og tildeling i en slik havvindplan. For det første mener vi at egnede områder med lite eller mindre konfliktpotensial bør utnyttes best mulig, og først, før man går videre og åpner nye områder. Det er mye tilgjengelig areal i igjen Utsira Nord/Sørlege Nordsjø II, også med utvidelsene til Vestavind F og Sørvest F. For det andre kan det redusere tid og kostnader knyttet til kartlegging av områdene.

Videre mener vi det vil være hensiktsmessig å planlegge for en samlet utbygging av et havvindområde hvor man kan benytte felles infrastrukturløsninger. Både for å redusere kostnader, men også for å redusere omfanget av infrastruktur og traseer på sokkelen – som kan bli en stor utfordring for fiskerinæringen i fremtiden om det ikke planlegges ordentlig eller innføres mekanismer som sikrer fjerning og opprydding.

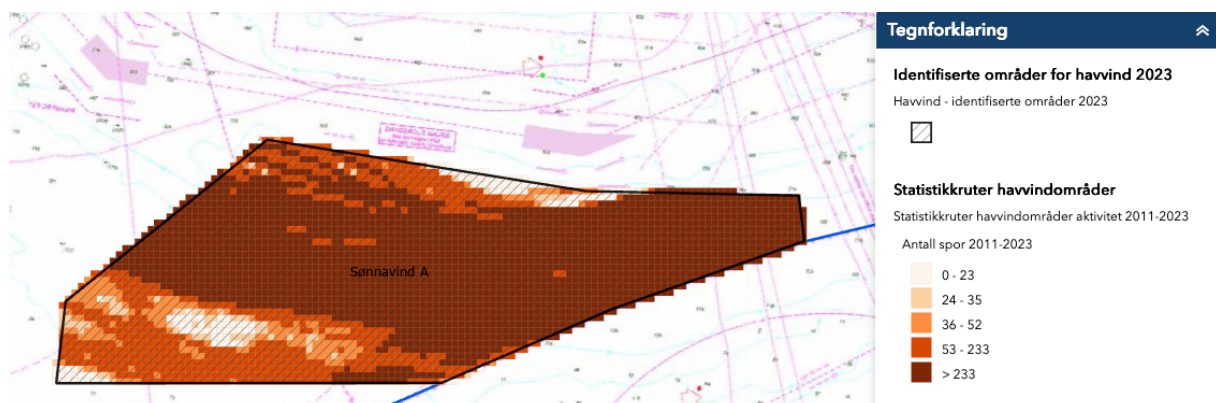
Omstridt vektning av fiskerinæringen i den strategiske konsekvensutredningen

I den strategiske konsekvensutredningen tok NVE noen valg som etter vår oppfatning resulterte i en nedgradering av fiskerinæringens betydning i enkelte av områdene. For det første ble petroleumsnæringen vektet særlig høyt og godt over fiskerinæringen. Verdiskaping og statlige inntekter ble vektlagt tungt, uten at næringens negative sider med fare for forurensing og høye klimagassutslipp ble tatt med i beregningen. Samtidig ble næringer som enda ikke eksisterer – slik som havbruk til havs – vektet på likt nivå med en allerede eksisterende, bærekraftig, klimavennlig og lønnsom fiskerinæring. Dette reagerer Fiskebåt på.

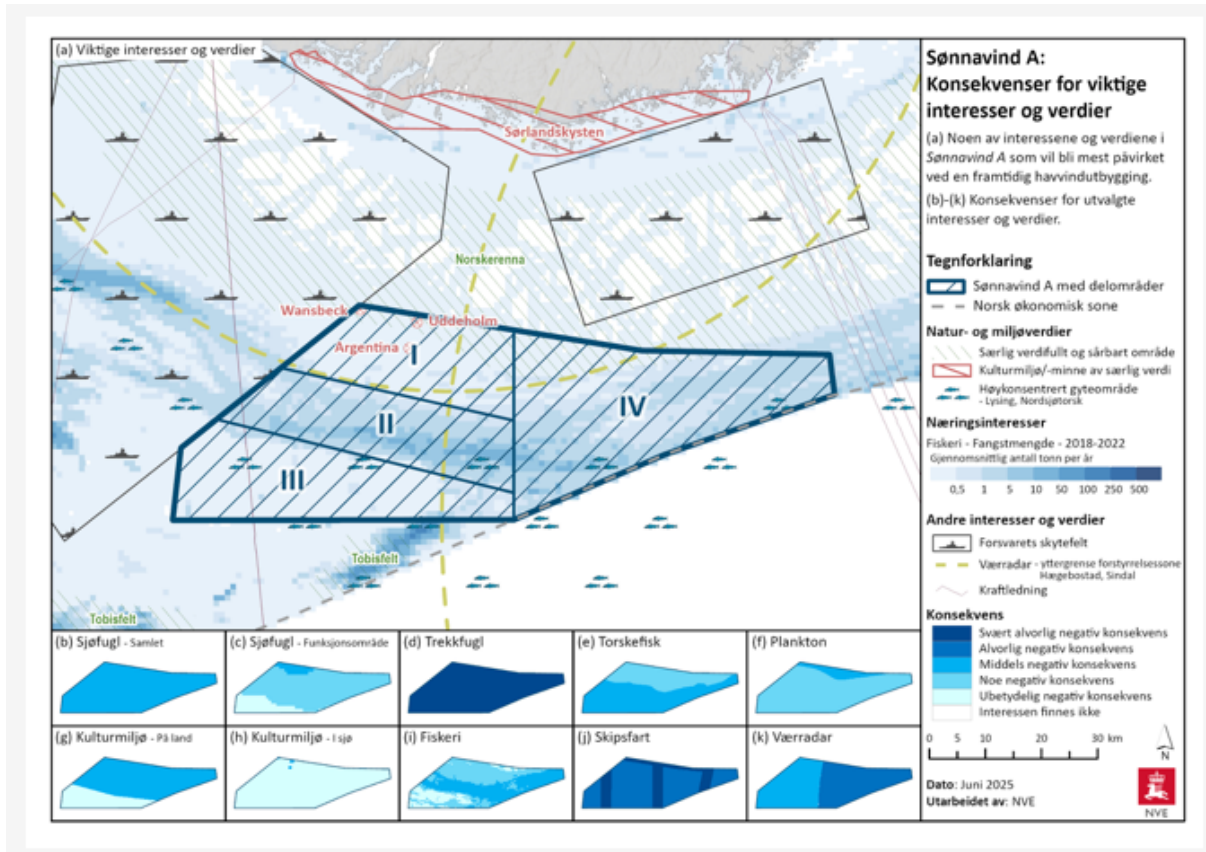
Videre valgte NVE å endre verdifastsettelsen av fiskerinæringen i de enkelte områdene, i strid med dataene som ble lagt frem av fagmyndigheten Fiskeridirektoratet, samt Oslo Economics og SINTEF Ocean som hadde ansvar for fagutredningen for fiskeri. Bakgrunnen var blant annet at NVE mente fiskeri var vektet for høyt sammenlignet med andre næringer, og at de allerede var hensyntatt i identifiseringsrunden fra 2023. Fiskebåt er imidlertid ikke kjent med at sistnevnte ble brukt som begrunnelse for å nedgradere andre næringer under verdifastsettelsen. I figur 5, 6 og 7 fremlegges en illustrasjon som viser hvordan Fiskeridirektoratet sine data om fiskeriaktiviteten ser ut, sammenlignet med fremstillingen til NVE i den strategiske konsekvensutredningen.

Figur 5. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratet som viser statistikkruiter med detaljer fra norske og utenlandske fiskefartøy, over og under 15 meter, i havvindområdet Sønnavind A i tidsperioden 2018-2022, utarbeidet i forbindelse med den strategiske konsekvensutredningen. Dato: 18.05.2026.

Figur 6. Kartutsnitt fra Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil som viser statistikkruiter for aktivitet fra norske og utenlandske fiskefartøy over 15 meter i havvindområdet Sønnvind A i tidsperioden 2011-2023, utarbeidet i forbindelse med den strategiske konsekvensutredningen. Dato: 18.05.2026.

Figur 7. Kartutsnitt fra den strategiske konsekvensutredningen som i oversikten over NVEs vurdering av området ser slik ut for konsekvensene for viktige interesser og verdier. Næringsinteressene i området fremstilles som relativt ubetydelige, med middels til noe negativ konsekvens for fiskerinæringen. Dato 18.05.2026.

Fiskerinæringen og den norske fiskeflåten er variert og sammensatt og det er en komplisert øvelse å fremstille betydningen av næringen i ett samlet kart. Derfor har vi en fagmyndighet som Fiskeridirektoratet som skal vekte dette mot hverandre og på best mulig måte fremstille næringens betydning, både for store og små, i arbeidet med den strategiske konsekvensutredningen for havvind. I tillegg ble Oslo Economics og SINTEF Ocean satt til å gjøre fagutredningen for nettopp å få frem kompleksiteten i næringen og dens betydning i områder som kan være aktuelle for havvindutbygging. Fiskebåt reagerer kraftig når NVE ser bort fra dette, og ikke gir fagmyndigheten realistisk tid til å komme med kommentarer eller tilpasninger for å sikre en fremstilling som synliggjør næringens tilstedeværelse og betydning i de aktuelle områdene.

Fiskebåt mener det er viktig at regjeringen og departementet setter seg inn i dette, og at de som ansvarlig myndighet tar avgjørelser i den kommende havvindplanen som er i tråd med den brede politiske viljen om å hensynta fiskerinæringen ved valg av områder for nye havbaserte næringer.

Flytende havvind avgjørende for sameksistens med fiskerinæringen

Den flytende havvindteknologien er kostbar og krevende, men vil samtidig være avgjørende dersom Norge fremdeles har en ambisjon om å bygge 30 GW havvind i god sameksistens med fiskerinæringen.

De kystnære og grunne områdene som ble foreslått i 2010-runden innehar store konflikter med norsk fiskerinæring, og mange av dem ble derfor lagt bort i 2023-runden da nye områder ble identifisert og deretter strategisk konsekvensutredet. Samtlige områder som er aktuelle for bunnfast havvind i denne siste identifiseringsrunden er i Nordsjøen, og flere av dem er problematiske om man skal ta hensyn til fiskeri – blant annet Sønnvind A, Vestvind E, Sørvest A og Sørvest E.

Fiskebåt mener derfor at den kommende havvindplanen må inkludere både bunnfast og flytende havvind.

Samlet belastning må vurderes ved valg av arealer i planen

I den strategiske konsekvensutredningen kom det frem at man ved valg av areal og utlysning av nye områder, og særlig om disse ligger nær hverandre, må vurdere samlet belastning. I konsekvensutredningen ble hvert område vurdert for seg, uten å hensynta at det også ble utbygging i andre områder. Det ble heller ikke sett hen til planene på den andre siden av Norges havgående grenser til andre land.

Fiskebåt mener det er viktig at man ser på samlet belastning både i forhold til natur og økosystemer og i forhold til næringsaktivitet, herunder fiskeri.

Fiskebåt forventer at dette arbeidet tas med i, og helst også fullføres i forkant av utarbeidelsen av, havvindplanen. Fiskebåt mener at utbyggingen må spres, i den forstand at ikke alt må presses inn i Nordsjøen. Presset på Nordsjøen er allerede stort pga. annen næringsaktivitet og klimaendringer – og dette må også gjenspeiles i havvindplanen.

Viktig å ta i bruk tilgjengelig kunnskap

Fiskebåt mener det blir viktig at regjeringen og departementet tar i bruk tilgjengelig kunnskap på området, både det som kom frem i den strategiske konsekvensutredningen, men også det som er kommet frem etter denne. Ny informasjon kommer stadig inn på området, og oppdaterer kunnskapsgrunnlaget.

Plan for kunnskapsinnhenting

Fiskebåt mener at havvindplanen bør ha en plan for naturkartlegging, tetting av kunnskapshull, forundersøkelser, etterundersøkelser mm. i tråd med de manglene og behovene som kom frem i den strategiske konsekvensutredningen og i tråd med vedtak fra Stortinget. De har blant annet bedt regjeringen sikre god miljøkunnskap for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind, samt styre bevilgningen til forskning på miljøkonsekvenser av havvindutbygging og starte tidlig myndighetsstyrt kunnskapsinnhenting og gi oppdrag om å starte prosessen med utredningsstudier av miljøkonsekvenser knyttet til havvindutbygging.

Vi viser i denne forbindelse til vårt felles innspill til havvindplanen mellom Offshore Norge, Fornybar Norge, WWF, Fiskebåt, Fiskarlaget, Havforskningsinstituttet og DNV hvor dette temaet løftes og hvor vi har felles interesser. Målet er bedre kunnskap om påvirkningen på økosystemene, som kan sikre en miljøvennlig utbygging av havvind på norsk sokkel.

Det er fremdeles store kunnskapshull på området, men som ny næring blir det avgjørende at vi fra starten av planlegger for og forutsetter en havvindutbygging med så lavt naturfotavtrykk som mulig for havene, økosystemene og bestandene våre – som også utgjør fiskerinæringens ressursgrunnlag.

Oppsummering

Oppsummert er det for Fiskebåt viktig at regjeringen vurderer og tar med følgende innspill i sitt arbeid med den kommende havvindplanen:

- Valg av areal er det viktigste sameksistenstiltaket.
- Arealer som er best egnet for sjømatproduksjon/sjømathøsting må prioriteres til det.
- Områder som allerede er åpnet bør prioriteres først for videre utlysning.
- Vektingen av fiskerinæringen i den strategiske konsekvensutredningen er omstridt.
- Flytende havvind vil bli avgjørende for å oppnå god sameksistens med fiskerinæringen.
- Samlet belastning, både for økosystemene og fiskerinæringen, må vurderes ved valg av arealer i planen.
- Viktig å ta i bruk oppdatert og tilgjengelig kunnskap.
- Havvindplanen bør inneholde en plan for kunnskapsinnhenting.
- Havvind må bygges ut med så lavt naturfotavtrykk som mulig.

Avslutning

Den havgående fiskeflåten er ikke bare en næring. Den er en del av Norges beredskap, suverenitetshevdelse og matsikkerhet, også i et europeisk og globalt perspektiv. Fiskeriaktiviteten er en viktig del av grunnlaget for norsk råderett i nord, og for stabil tilgang på mat i en urolig verden.

Våre havområder innehar også svært viktige økosystemer, med gyte- og oppvekstområder for nøkkelbestander, som Norge er internasjonalt forpliktet til å forvalte på en bærekraftig måte.

Sameksistens er mulig, men det krever tydelige rammer, reell involvering og respekt for at matproduksjon til havs er minst like strategisk viktig som energiproduksjon, og bør gis fortrinn i interesseavveiningen med nye næringer.

Fiskebåt anmoder til slutt om at havvindplanen sendes på høring. Den vil ha stor politisk og samfunnsmessig betydning, den berører mange interesser og sektorer, den kan bli kontroversiell og det bør være viktig for norske myndigheter at planen har bred legitimitet i befolkningen.

Vennlig hilsen
FISKEBÅT

Audun Maråk

Hanna Bauge

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet
Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.